

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsli GAT FRANKO

Tahrir Heyeti

Fuat Hulâsi B. Temyiz Mahkemesi
âzasından

Sabri Şakir B. Ad V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

Ahmet Refik B. İstanbul İcra Reisi

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şarl Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Aşıl Mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzârı komisyonu
âzasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyoti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gat Franko Beyin yazıhanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretiyle beraber
400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

KÂĞITÇILIK ve MATBAACILIK ANONİM ŞİRKETİ

1929

MEHAKİM İÇTİHA TLARI JURISPRUDENCE

Temyiz mahkemesi birinci hukuk dairesinden :

Hulâsa :

1 — Akti icarın 340 senesinden bilitibar iki sene müddetle mün'akit olduğu ve bilâhare idame kılındığı anlaşılmasına ve aktin zımnen müşahereye müncer olmasına nazaran hadiseye borçlar kanunu ahkâmının tatbiki icap eder.

2 — Borçlar kanununun 260 ıncı maddesinde musarra h olduğu üzere mucirin kespi muacceliyet etmiş olan kiralari mehli muayyen zarfında tesviye etmek üzere müstecire ihtaratı kanuniyede bulunup bulunmadığının tetkik edilmiyerek aktin feshine dair muttahir kararı gıyabının tasdikine hüküm verilmesi muhalifi kanundur.

Sirkeci de Sirkeci palâsta 12, 13 numarolu yazıhanede mukim avukat Cemil Beyin mutasarrıf olduğu Çırcırda atpazarında hacı Muhsin mahal-lesindeki bir bap haneyi otuzar lira mukabilinde 340 senesi mayıs iptida-sından itibaren meyve halinde kabızmal Osman reis ve Mahmut ağalara icar etmiş iken müstecirini merkumun icare bedelâtını tediye etmediğinden maada akarda tahribat icra eylemiş olduklarından tahribat davasını atıye bittalik icar bedelâtından gayriyez istifa alacağı olan yedi yüz elli dokuz liranın tahsili ve aktin feshiyle mecurun tahliyesine karar itasını talep ve drva ve ledelmuhakeme müddei bedeli icare davasını altı yüz on dört liraya hasreylemesine mebni indelitiraz müddeialehyimadan her ikisinin gerek teslimat ve gerek akte mütedair dermeyan edecekleri müdafaatlarının istimaina talikan müddeabih meblâğ altı yüz on dört liranın müddeialehyimadan bittahsil müddei Cemil Beye itasına ve aktin feshiyle mecurun tahliyesine ve fazla iddianın reddine dair sadir olan gıyabı ilâm hükmüne mumailey Osman reis ademi kanaatle itiraz eylemekle vicahen ceréyan eden muhakeme neticesinde muteriz cem'an üç yüz kırk lira teslimatı olduğunu ve mütebaki deynin de müddeinin emriyle tamirata sarfettiğini defan beyan ve muterizünaleyh üç yüz kırk lira teslimatı bıl kabul tami-rata sarf hususunda emri olmadığını ifade eylesine ve muteriz Osman reis bu hususa dair defi beyyinei tahririye ile ispat edememesinden dolayı muterizünaleyhe bir yemin teklifine hakkı olup teklif olunan yemini muterizünaley kabul ve eda eylemiş olmasına mebni vaki defi mürtefi olduğundan üç yüz kırk lira teslimatın müddeabihten tenzili suretiyle

ilâmı gıyabının tenzilen ve tadilen tasdikine mütedair İstanbul mahkemei asliye dördüncü hukuk dairesinden sadir olan 1 eylül 927 tarihli ve 793/300 numarolu ilâmının temyizen tetkiki usulüne tevfikân Osman ağa tarafından istida olunmakla meskûr ilâm evrakı temyiziye ve hükmiye ile birlikte tetkik ve mütalea ve icabı keyfiyet müzakere olundukta: akti icarın 340 senesi mayısından itibaren iki sene müddetle icra edildiğini müddei dava arzuhalinde ve muhakemei gıyabiye esnasında beyan ve müddeialehy de mukavelenamenin vücudunu ikrar ile beraber ibraz edemiyeceğini ifade eylemiş olmalarına ve tarafeynin ifadatından idame edildiği anlaşılan akti vaki zımnen müşahereye müncer olmasına ve hadiseye borçlar kanunu ahkâmının tatbiki icap eylesine nazaran borçlar kanununun 260 inci maddesinde musarrah olduğu üzere mucirin muacceliyet kespemiş olan kiralari mehli muayyen zarfında tesviye etmek üzere müstecire ihtaratı kanuniyede bulunup bulunmadığının tetkiki muktezi iken bu cihet tetkik ve teemmül edilmiyerek aktin feshine dair muttahiz kararı gıyabının tasdikine hüküm verilmesi kanuna muhalif ve itirazatı temyiziye bu itibarla varit olduğundan H. U. M. kanununun 428 inci maddesi mucibince bidayet ilâmının nakzına ve muktezayı kanunisi ifa olunmak üzere evrakın mahal-line iadesine ve zirde yazılı temyiz masarifinin ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine müttefikan karar verildi.

Temyiz mahkemesi birinci hukuk dairesinden :

6447
7507

Hulâsa :

1 — Ticaret kanununun 645inci maddesinde akıdeyden biri taahhüdünü ifa etmezse diğer tarafın zarariyle beraber mahrum kaldığı kâr ve temettüü dahi tazmin edeceği musarrah olup bu hususta hilenin vuku ve ademi vukuu haizi tesir olamaz.

2 — Ticaret kanununun tatbikına dair kanunun onuncu maddesi zararuziyan hususatina dair yeni ticaret kanun ahkâmının makabline de şamil olacağı cihetle hilenin tahkik edilmediği hakkındaki sebebi nakzın ahkâmı hazıraya göre tahkikine mahal yoktur.

Beyoğlunda Siraservilerde Soğancı çıkmazında 11 numarolu apart-
manda 4 numeroda mukim Neş'et Kasım Beyin İstanbulda İstandartovil

Amerikan şirketi aleyhine beyinlerinde mün'akit mukavele ahkâmına ademi riayetden dolayı bin sekiz yüz lira zararuziyan ve on bin iki yüz lira mahrum kaldığı kâr ve temettüün tahsili hakkında ikame eylediği davanın badelnakz cereyan eden muhakemesi neticesinde: müddeinin mahrum kaldığı kâr ve temettüün yedi bin beşyüz seksen dört lira ve altmış kuruş ve zararı maddî dahi bin yüz yirmi dört liradan ibaret olduğu muta ehli-vukuf raporları münderecatından anlaşılmasına mebni her ikisinin mecmuu olan sekiz bin yediyüz seksen sekiz lira altmış kuruşun müddeialeyh kumpanyadan tahsiline ve fazlası hakkındaki talebin reddine mütedair İstanbul mahkemei asliye birinci ticaret dairesinden sadir olan 6 kânunusani 927 tarih ve 3 adetli ilâamın izahatı şifahiye ahzı suretiyle temyizden tetkiki İstandartovil kumpanyası tarafından talep ve istida olunmakla muayyen günde mümeyyiz kumpanyaya izafeten musaddak senetle vekili Celâl Bey vekâleten ve mümeyyizünaleyh Neş'et Kasım Bey asaleten daireye gelmele-riyle müddet ve şeraiti temyiziye hakkında ne diyeceği sorulan Neş'et Kasım Bey bu bapta bir diyeceği olmadığını ifade edip bittetik temyiz istidasının müddeti kanuniyesi zarfında ita' ve şeraiti lâzimesi ifa kılındığı anlaşılmakla hazır bulunan müddeialeyhimanın lâyhaları münderecatına dair izahatı şifahiyeleri istima ve olbaptaki dava ve temyiz evrakı mütalea ve tetkik edildikten sonra menkuz ısrar kararının gayri dairei hususiyece tetkiki lâzım gelen cihet hakkında tetkikatı lâzıme bilicra icabı keyfiyet müzakere olundukta: badelnakz cereyan eden muhakemede mahkemeden batezkere vukubulan talep üzerine İstanbul Şehremanetinden gelen cevap-namede mezkûr tarika dair plân sureti leffen gönderildiği ve işbu plânı itmam eden bir maktai tulâni yapıldığı malûm olmakla beraber dosyası meyanında mezkûr maktain bulunamadığı ve matuf plânın suretleriyle matlûp maktai inşaat esnasında bittabi şirket veya yol müteahhidine veril-miş olmasına mebni mahkemece suretinin bunlardan talep edilmesi beyan olunması üzerine müddeialeyh şirket böyle bir makta sureti ibraz etme-miş ve müddeinin ibraz ettiği makta plânı Şehremanetinden mürsel plâna ve mahalline muvafık olduğu ehli-vukuf marifetiyle ledeltatbik anlaşılmış olmasına ve yeni ticaret kanununun 645 inci maddesinde akıdeynden biri taahhüdünü ifa etmezse diğer tarafın zararı ile beraber mahrum kaldığı kâr ve temettüü dahi tazmin edeceği musarrah olup bu hususta hilenin vuku ve ademi vukuu haizi tesir olmamasına ve mezkûr kanunun tatbikat hak-kindaki kanunun onuncu maddesi zararuziyan maddelerine dair yeni ticaret kanunu ahkâmının makabline de şamil olacağı cihetle hilenin tahkik edil-

mediğine matuf sebebi nakzın ahkâmı hazıraya göre tahkikine mahal olma dığine mebni bu cihetlere matuf itirazatın reddi ile muvafıkı usul ve kanun olan mezkûr hükmün bu kısımlarının tasdikine ve mukaddema nakzedilen kısımdan dolayı yeniden icrayı muhakeme olunmak üzere evrakın mahalline iadesine ve zirde yazılı temyiz masarifinin ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine müttefikan karar verilerek alenen tefhim kılındı.

Temyiz mahkemesi birinci hukuk dairesinden :

Hulâsa :

Hadisenin vukuu zamanında mer'i mecelle ahkâmınca fuzuli olarak zabt ve vaziyet olunduğu ceza ilâmı ile tahakkuk eden şapkaların sır ve kıymetinin tenakus sebebi ile zaman lâzım gelmez. Ancak bozulmak ve küflenmek gibi ahvalden arız olan noksan kıymetinin taksimi lâzım gelir. Binaenaleyh şapkaların filhdl salimen kıymeti ile fark kıymetinin tazmini muktezi isede müddei dava arzuhalinde hasarı maddi olarak altı yüz lira dava etmiş olduğu cihetle bu miktardan ziyadeye hüküm verilmesi muhalifi kanundür.

Eminönünde Rihtım hanında bir numarada mukim tüccardan Tevfik Yılmaz Beyin İstanbul Rüsumat umum müdürlüğü aleyhine Marsilyadan 22 teşrinievel 342 tarihinde vürut edip kaçak addıyla mezkûr müdürlükçe müsaderesine karar verilen dokuz sandık şapka gümrük ambarına vazı ve itasından imtina edilmiş ve müsadereye ait mazbata ceza mahkemesince bilfesih bu baptaki ilâm temyizen de tasdik kılınmış olduğundan mezkûr şapkaların vaziyet tarihi ile hali hazır kıymeti arasındaki fark olan beş bin lira ile maddeten düşar olduğu hasarat bedelinin altı yüz liranın ki cem'an beş bin altı yüz liranın tahsili ve şapkaların gümrük resminin istifasıyle tarafına teslimi hakkında ikame olunan davanın cereyan eden muhakeme neticesinde mezkûr şapkalar Rüsumat idaresinin haksız olarak vaziyet eylediği ceza evrakı muhteviyatıyla sabit olmasına ve ehli-vukuf tarafından verilen raporda mezkûr şapkaların bazıları kâmilen bazıları da kısmen küflenmek ve kısmen de zedelenmek ve lekelenmek suretiyle düşarı hasar olduğu bildirilmesine ve bilhesap vaziyet zamanındaki kıymete nazaran dört bin iki yüz yetmiş üç lira yirmi beş kuruş hasarı maddi vukuu tahakkuk eylemesine ve fakat vaziyet keyfiyeti hadisei sabıkaya müpteni bulunmasına göre her iki tarih arasın-

daki es'ar ve kıyem farkının taksimine imkânı kanunî mevcut olmasına binaen gümrük resminin ifası suretiyle mezkûr şapkaların müddeiye teslimine ve dört bin iki yüz yetmiş üç lira yirmi beş kuruş noksan kıymetin müdeialehten bittahsil müddeiye itasına ve fazla iddia ile icrayı muvakkat talebinin reddine mütedair İstanbul mahkemei asliye dördüncü hukuk dairesinden sadır olan 28 haziran tarih ve 211 numarolu ilâmın temyizen tetkiki Rûsumat umum müdürlüğü tarafından usulü dairesinde istida olunmakla teferruatıyla tetkik ve mütalea ve icabı keyfiyet müzakere olundukta: hadisenin vukuu zamanında mer'i mecelle ahkâmınca fuzuli olarak zabıt ve vaziyet olunduğı ceza ilâmıyla tahakkuk eden mezkûr şapkaların sır ve kıymetinin tenakuz sebebiyle zaman lâzım gelmezse ancak bozulmak ve küflenmek gibi ahvalden arız olan noksan kıymetinin taksimi lâzım gelip şu hale göre mezkûr şapkaların filhal salimen kıymetiyle aradaki kıymet farkının tazmini muktezi isede müddei dava arzuhalinde hasarı maddî bedeli zamanından altı yüz lira dava etmiş olduğu cihetle bu miktardan ziyadeye hüküm verilmesi muhalifi kanun olduğundan H. U. M. kanununun 428 inci maddesinin fıkrai mahsusası mucibince temyiz ilâmının mezkûr sebepten naşi nakzına ve keyfiyetin nakzı vaki dairesinde muktazası ifa edilmek üzere evrakın mahalline iadesine ve zirde yazılı temyiz masarifinin ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine müttefikan karar verildi.

Temyiz hukuk dairesinden :

Hulâsa :

1 — Muterizin tecdidi dava etmesi üzerine ittihaz olunan ve son muamele olan karar tarihinden itibaren üç ay mürur etmediğı halde itiraz davasının sukutuna karar verilmesi yolsuzdur.

2 — Mümeyyizünbih heyetten birinin imzasından ari olması muhilli vüsuk olduğundan nakzı müstelzimidir.

Tüccardan Kâmil Server Bey ile Derviş zade Hakkı Bey arasında mütehaddis alacak davasına dair İstanbul mahkemei asliye birinci ticaret dairesinden itirazen sadır olan 14 şubat 928 tarih ve 20 numarolu ilâmın müddeti kanuniyesi zarfında temyizen tetkiki Hakkı Bey tarafından baistidaname talep edilmiş olmakla bilkâbul ilâmı mümeyyizünbih lâyihaı temyiziye vesaire müteferri evrakıyla birlikte mütalea ve icabı keyfiyet müzakere olundukta: Muterizin tecdidi dava etmesi üzerine ittihaz olunan ve son muamele olan karar tarihinden itibaren üç ay mürur etmediğı halde itiraz davasının sukutuna karar verilmesi yolsuz olduğu gibi kararı mümeyyizünbihin heyetten birinin imzasından ari olması da muhilli vüsuk olduğundan hükmü mümeyyizünbihin H. U. M. kanununun 428 inci maddesine tevfiikan nakzına ve zirde müfredatı mürakkam temyiz masarifinin ilerde haksız çıkacak taraftan ahzına 6 kânunevel 928 tarihinde sebebi evel ekseriyet diğerine ittifakla karar verildi.